पंचवार्षिक योजना

Class Notes

Explain By
Abhijit Rathod

1 ली
1951 ते 1956
पुर्नरुत्थान योजना

अध्यक्ष : जवाहरलाल नेहरू,
उपाध्यक्ष : गुलझारीलाल नंदा
प्रतिमान : हेरॉल्ड-डोमर
मुख्य भर : कृषी
राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 2.1%
साध्य : 3.6%
सार्वजनिक खर्च : 1. कृषी व सिंचन - 31%
2. वाहतूक व दळणवळ - 27%
3. सामाजिक सेवा - 22%
चलनवाढ : स्थिर (यामध्ये चलनवाढीचा दर कमी झाला.)
अन्न धान्य : लक्ष्य - 61.6 मिलियन टन
साध्य : 66.9 मिलियन टन

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. उद्योग विकास विनियमन कायदा 1951
2. युनिर्व्हसिटी ग्रॅन्ड कमिशन स्थापना
3. IIT खरगपूर
4. सामुदायिक विकास योजनेला सुरुवात
5. राष्ट्रीय विस्तार योजना
6. दामोदर खोरे विकास प्रकल्प
7. भाक्रा नांगल धरण (हिमाचल प्रदेश व पंजाब)
8. कोसी धरण (बिहार)
9. हिराकूंड धरण (ओरिसा)
10. सेंद्रीय खत कारखाना (झारखंड)
11. चित्तरंजन लोकोमोटीव्ह वर्क (पश्चिम बंगाल)
12. हिंदुस्थान ॲन्डीबायोटीक्स (पिंपरी, महाराष्ट्र)

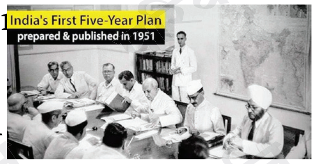

2 री
1956 ते 1961
भौतिकवादी योजना

अध्यक्ष : जवाहरलाल नेहरू,
उपाध्यक्ष : टी.टी. कृष्णम्माचारी
प्रतिमान : महालनोबिस
मुख्य भर : उद्योग
राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 4.5%
साध्य : 4.2%
सार्वजनिक खर्च : 1. वाहतूक व दळणवळण - 28%
2. उद्योग - 24%
3. कृषी व सिंचन - 20%
चलनवाढ : वाढ (या योजनेमध्ये चलनवाढीचा दर वाढला.)
अन्न धान्य : साध्य : 82 मिलियन टन

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. दुसरे औद्योगिक धोरण- 30 एप्रिल 1956
2. BHEL ची स्थापनाकरून या योजनेत कार्यान्वित
3. अणुऊर्जा आयोग - 1 मार्च 1958
4. नांगल खत कारखाना (1961, पंजाब)
5. रूरकेला खत कारखाना (ओरिसा)
6. भिलाई लोह-पोलाद कारखाना (मध्यप्रदेश, आता- छत्तीसगढ)
7. रूरकेला लोह-पोलाद उद्योग - 1958
8. दुर्गापूर लोह-पोलाद उद्योग (पश्चिम बंगाल)

3 री
1961 ते 1966
कृषी व उद्योग योजना

अध्यक्ष : जवाहरलाल नेहरू (मे 1964),
लालबहादूर शास्त्री (जून 1964 ते जाने. 1966)
उपाध्यक्ष : टी.टी. कृष्णम्माचारी
प्रतिमान : महालनोबिस (सुखमॉय चक्रवर्ती आराखडा)
मुख्य भर : कृषी व उद्योग
राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 5.6%
साध्य : 2.8%
सार्वजनिक खर्च : 1. वाहतूक व दळणवळण - 25%
2. उद्योग - 23%
3. कृषी व सिंचन - 21%
चलनवाढ : वाढ (या योजनेमध्ये चलनवाढीचा दर वाढला.)
अन्न धान्य : साध्य : 72.4 मिलियन टन

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. भारत-चीन युद्ध 1962
2. गोवा मुक्तिसंग्राम- 1961
3. नागालँड निर्मिती
4. भारत-पाकिस्तान युद्ध - 1965
5. हिंदीविरोधी चळवळ
6. कृषी किमती आयोग 1965
7. भारतीय अन्न महामंडळ 1965
8. भारतीय औद्योगिक विकास बँक स्थापना - 1964
9. UTI (Unit Trust of India) ची स्थापना- 1964

योजना सुट्टी
1966 ते 1969
स्वावलंबन योजना

- **अध्यक्ष :** इंदिरा गांधी
- **उपाध्यक्ष :** अशोक मेहता (सप्टें. 1967 पर्यंत)
  धनंजय रामचंद्र गाडगीळ (सप्टें. 1967 पासून पूढे)
- **मुख्य भर :** स्वावलंबन
- **राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर :** लक्ष्य 5.0%
  साध्य : 3.9%
- **अन्न धान्य :** साध्य : 94 मिलियन टन

या पंचवार्षिक योजनेत

1. पंजाब हरियाणा राज्याची निर्मिती
2. रूपयाचे अवमुल्यन- 6 जुन 1966
3. हरितक्रांतीला यश

योजनेचा सुट्टीचा काळ :

1. 1 एप्रिल 1966 ते 31 मार्च 1967
2. 1 एप्रिल 1967 ते 31 मार्च 1968
3. 1 एप्रिल 1968 ते 31 मार्च 1969

4 थी
1969 ते 1974
स्थैर्यासह आर्थिक वाढ

- **अध्यक्ष :** इंदिरा गांधी
- **उपाध्यक्ष :** 1. धनंजय गाडगीळ (मे 1971 पर्यंत)
  2. सी. सुब्रमण्यम (मे 71 ते जुलै 1972 पर्यंत)
  3. दुर्गाप्रसाद धर (जूलै 1972 पासून)
- **प्रतिमान :** ॲलन मान- अशोक रूद्र
- **मुख्य भर :** स्थैर्यासह आर्थिक वाढ, स्वावलंबन, सामाजिक न्याय
- **राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर :** लक्ष्य 5.7%
  साध्य : 3.3%
- **सार्वजनिक खर्च :** 1. कृषी व सिंचन - 24%
  2. उद्योग - 23%
  3. वाहतूक व दळणवळण - 20%
- **चलनवाढ :** वाढ (या योजनेमध्ये चलनवाढीचा दर वाढला.)
- **अन्न धान्य :** साध्य : 104.7 मिलियन टन

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. MRTP कायदा 1969
2. अनुकूल व्यापारतोल- 1972-73 (104 कोटी)
3. FERA कायदा 1973
4. बोकारो लोह-पोलाद उद्योग- 1972 (सध्या - झारखंड)
5. SAIL ची स्थापना- 1973
6. ऑपरेशन फ्लड - 1970 (डॉ. वर्गीस कुरियन)
7. अवर्षणप्रवण क्षेत्र विकास कार्यक्रम - 1973-74
8. सिमांत शेतकरी व शेतमजुर कार्यक्रम
9. लघु शेतकरी व विकास कार्यक्रम
10. बँकेचे राष्ट्रीयकरण - 19 जुलै 1969 (50 कोटीपेक्षा जास्त ठेवी)
11. अग्रणी बँक योजना- 1969

5 वी
1974 ते 1978
दारिद्र्यनिर्मूलन व स्वावलंबन

- **अध्यक्ष :** इंदिरा गांधी
- **उपाध्यक्ष :** 1. दुर्गाप्रसाद धर (डिसें. 1974 पर्यंत)
  2. पी.एन.हक्सर (जाने. 1975 नंतर)
- **प्रतिमान :** ॲलन मान-अशोक रूद्र
- **मुख्य भर :** दारिद्र्यनिर्मूलन
- **राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर :** लक्ष्य 4.4%
  साध्य : 4.8%
- **सार्वजनिक खर्च :** 1. उद्योग - 26%
  2. कृषी व सिंचन - 22%
  3. ऊर्जा - 19%
- **चलनवाढ :** 5.2%
- **अन्न धान्य :** साध्य : 126.4 मिलियन टन

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. अनुकूल व्यापारतोल - 1976-77 (68 कोटी)
2. पहिले राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण - 16 एप्रिल 1976
3. स्वयंरोजगारासाठी ग्रामीण तरूणांचे प्रशिक्षण (TRYSEM)
4. एकात्मिक बालविकास कार्यक्रम (ICDS) - 2 ऑक्टों. 1975
5. वाळवंट विकास कार्यक्रम- 1977-78
6. राष्ट्रीय प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम- 1978
7. प्रादेशिक ग्रामीण बँक स्थापना (RRB)- 2 ऑक्टों. 1975
8. पोखरण - 18 मे 1974 (अणु चाचणी)
9. सिक्कीम चे भारतात विलीनीकरण – 1975
10. 42 वी घटनादुरूस्ती - (1 एप्रिल 1977 पासून लागू)
11. 20 कलमी कार्यक्रम - 26 जुन 1975 पासून

सरकती योजना
1978 ते 1980

- **अध्यक्ष :** 1. मोरारजी देसाई (जुलै 1979)
  2. चरणसिंग (जुलै 1979 ते जाने. 1980)
- **उपाध्यक्ष :** डी.टी. लकडावाला
- **प्रतिमान :** डी.टी.लकडावाला

या योजनेत

1. तेलाचे संकट (1979 च्या इराण क्रांतीच्या पार्श्वभूमीवर)
2. जिल्हा उद्योग केंद्र (1 मे 1978)
3. कामासाठी अन्न योजना
4. अंत्योदय मदत योजना

6 वी
1980 ते 1985
दारिद्र्य निर्मूलन व रोजगारनिर्मिती

अध्यक्ष : 1. इंदिरा गांधी (ऑक्टों. 1984 पर्यंत)
2. राजीव गांधी (ऑक्टों. 1984 पासून)

उपाध्यक्ष : 1. एन.डी. तिवारी (ऑगस्ट 1981)
2. शंकरराव चव्हाण (1981 ते जुलै 1984)
3. पी.व्ही.नरसिंहराव (नोव्हें. 84 ते जाने. 1985)

प्रतिमान : ॲलन मान-अशोक रूद्र

मुख्य भर : दारिद्र्य निर्मूलन व रोजगार

राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 5.2%
साध्य : 5.7%

सार्वजनिक खर्च : 1. ऊर्जा - 28%
2. कृषी व सिंचन - 24%
3. उद्योग - 16%

चलनवाढ : 6.5%

अन्न धान्य : साध्य : 145.5 मिलियन टन

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. सलेम लोह-पोलाद उद्योग (तमिळनाडू)- 1982
2. विशाखापट्टणम लोह-पोलाद उद्योग (आंध्रप्रदेश)- 1982
3. एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम (IRDP)- 2 ऑक्टों. 1980
4. राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजना (NREP) - 2 ऑक्टों. 1980
5. ग्रामीण क्षेत्रातील महिला व बालकांची विकास योजना (DWCRA) - सप्टेंबर 1982
6. बायोगॅस कार्यक्रम (NBMMP) - 1981-82
7. ग्रामीण भूमिहीनांसाठी आश्वासित रोजगार योजना (RLEGP) - 15 ऑगस्ट 1983
8. डेअरी विकास कार्यक्रम (DDP) - 1983
9. राष्ट्रीय बियाणे कार्यक्रम (NSP) - 1983
10. दुसरा 20 कलमी कार्यक्रम- 14 जानेवारी 1982

---

7 वी
1985 ते 1990
रोजगारनिर्मिती जनक योजना

अध्यक्ष : 1. राजीव गांधी (डिसें. 1989),
2. व्ही.पी.सिंग (डिसेंबर 1989 पासून)

उपाध्यक्ष : 1. मनमोहन सिंग (ऑगस्ट 1987 पर्यंत)
2. पी. शिवशंकर (जुलै 1987 ते जून 1988)
3. माधवसिंग सोळंकी (जू 88 ते ऑगस्ट 1989
4. रामकृष्ण हेगडे (डिसेंबर 1989 पासून)

प्रतिमान : ब्रम्हानंद-वकील

मुख्य भर : उत्पादक रोजगारनिर्मिती

राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 5%
साध्य : 6%

सार्वजनिक खर्च : 1. ऊर्जा - 28%
2. कृषी व सिंचन - 22%
3. सामाजिक सेवा - 19%

चलनवाढ : 7.5%

अन्न धान्य : साध्य : 171 मिलियन टन

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. इंदिरा आवास योजना
2. CAPART (Council for Advancement of Peoples Action and Rural Technology) -1 सप्टें. 1986
3. तिसरा 20 कलमी कार्यक्रम - 1 एप्रिल 1987
4. दशलक्षी विहीर योजना (MWS) - एप्रिल 1988
5. जवाहर रोजगार योजना (JRY) - 1 एप्रिल 1989
6. नेहरू रोजगार योजना (NRY) - ऑक्टोंबर 1989
7. राष्ट्रीय साक्षरता मिशन- 5 मे 1988
8. खडू फळा मोहीम (Operation Black Board) - 1987
9. केंद्रीय ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम -1986
10. शिक्षण धोरण - 1986 (दुसरे राष्ट्रीय शिक्षण धोरण जाहीर)
11. राष्ट्रीय गृह बँक स्थापना - 8 जुलै 1988

दोन वार्षिक योजना
1990 ते 1991
1991 ते 1992

अध्यक्ष : 1. चंद्रशेखर (जून 1991 पर्यंत),
2. नरसिंह राव (जून 1991 पासून)

उपाध्यक्ष : 1. मधू दंडवते (जून 1990 ते डिसें. 1990)
2. मोहन धारिया (डिसें. 1990 ते जून 1991)
3. प्रणव मुखर्जी (जून 1991 नंतर)

मुख्य भर : स्वावलंबन योजना

या पंचवार्षिक योजनेत

1. राजकीय अस्थिरता
2. तेलाचे संकट
3. 1991 चे आर्थिक संकट
4. हर्षद मेहता घोटाळा
5. सेबी ला वैधानिक दर्जा
6. रूपयाचे अवमूल्यन
7. नवीन औद्योगिक धोरण
8. परकीय व्यापाराच्या चालू खात्यावर दुहेरी विनिमय दर

8 वी
1992 ते 1997
मनुष्यबळ विकास योजना

अध्यक्ष : 1. नरसिंह राव (मार्च 1996 पर्यंत),
2. एच.डी.देवेगौडा (मार्च 1996 पासून)

उपाध्यक्ष : 1. प्रणव मुखर्जी (मार्च 1996 पर्यंत)
2. मधू दंडवते (मार्च 1996 नंतर)

प्रतिमान : 1. जॉन डब्ल्यू मिलर
2. राव-मनमोहन

मुख्य भर : मानवी विकास

राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 5.6%
साध्य : 6.7%

सार्वजनिक खर्च : 1. ऊर्जा - 27%
2. सामाजिक सेवा - 22%
3. कृषी व सिंचन - 21%

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. 73 वी घटनादुरूस्ती- 24 एप्रिल 1993 पासून लागू
2. 74 वी घटनादुरूस्ती - 1 जून 1993 पासून लागू
3. रूपया चालू खात्यावर पूर्ण परिवर्तनीय - 1993
4. ग्रामीण कारागिरांना सुधारित साधनांचा संच पुरविणारी योजना (SITRA)- 1992
5. खासदार स्थानिक क्षेत्र विकास कार्यक्रम (MPLADS) - 23 डिसें. 1993
6. पंतप्रधान रोजगार योजना (PMRY) - 2 ऑक्टोंबर 1993
7. आश्वासित मजुरी योजना (EAS) - 2 ऑक्टोंबर 1993
8. राष्ट्रीय सामाजिक सेवा योजना (NSAP) - 15 ऑगस्ट 1995
9. मध्यान्न आहार योजना (MMS) - 15 ऑगस्ट 1995
10. संगम योजना (Sangam Scheme) - 15 ऑगस्ट 1996
11. गंगा कल्याण योजना (GKY) - फेब्रुवारी 1997

---

9 वी
1997 ते 2002
सामाजिक न्याय, कृषी व ग्रामीण विकास

अध्यक्ष : 1. आय.के. गुजराल (मार्च 1998 पर्यंत),
2. अटलबिहारी वाजपेयी (मार्च 1998 पासून)

उपाध्यक्ष : 1. मधू दंडवते (मार्च 1998 पर्यंत)
2. जसवंत सिंग (मार्च 1998 ते फेब्रु.1999)
3. के.सी.पंत (फेब्रु. 1999 नंतर)

मुख्य भर : सामाजिक न्याय व समानतेसह आर्थिक वाढ, कृषी व ग्रामीण विकास

राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 6.5%
साध्य : 5.5%

सार्वजनिक खर्च : 1. उद्योग - 27%
2. ऊर्जा - 25%
3. सामाजिक सेवा - 21%

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. FEMA कायदा 1999
2. सेझ स्थापनेची घोषणा- 2000
3. स्वर्णजयंती शहरी रोजगार योजना (SJSRY)- 1 डिसें. 1997
4. अन्नपर्णा योजना - 1 एप्रिल 2000
5. समग्र आवास योजना (SAY) - 1999-2000
6. स्वर्णजयंती ग्रामस्वरोजगार योजना (SJGSY) - 1999
7. जवाहर ग्रामसमृद्धी योजना (JGSY)- 1 एप्रिल 1999
8. पंतप्रधान ग्रामोदय योजना (PMGY)- 2000-01
9. प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना (PMGSY) - 25 डिसें. 2000
10. अंत्योदय अन्न योजना (AAY) - डिसेंबर 2000
11. सर्व शिक्षा अभियान (SSA) - 2000-01
12. संपूर्ण ग्रामीण रोजगार योजना (SGRY)- 25 सप्टें. 2001
13. वाल्मीकी आंबेडकर आवास योजना (VAMBAY)- 2001
14. संपूर्ण स्वच्छता अभियान- 1999

---

10 वी
2002 ते 2007
शिक्षण योजना

अध्यक्ष : 1. अटलबिहारी वाजपेयी (मे 2004 पर्यंत),
2. मनमोहन सिंग (मे 2004 पासून)

उपाध्यक्ष : 1. के.सी.पंत (जुलै 2004 पर्यंत)
2. मॉंटेकसिंग अहलुवालिया (जुलै 2004 नंतर)

मुख्य भर : शिक्षण योजना, लोकांची योजना

राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 7.9%
साध्य : 7.7%

सार्वजनिक खर्च : 1. सामाजिक सेवा - 32%
2. ऊर्जा - 22.4%
3. वाहतूक दळणवळण - 21.4%

या पंचवार्षिक योजनेतील प्रमुख बाबी

1. 86 वी घटनादुरूस्ती - 12 डिसेंबर 2002 (21A)
2. भारत-अमेरिका नागरी अणुकरार- 18 जुलै 2005
3. वंदे मातरम् योजना- 9 फेब्रुवारी 2004
4. राष्ट्रीय कामाच्या बदल्यात अन्नयोजना (NFFWP) - 14 नोव्हें. 2004
5. जननी सुरक्षा योजना (JSY) - 12 एप्रिल 2005
6. राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान (NRHM) - 12 एप्रिल 2005
7. भारत निर्माण योजना- 2005-06.
8. राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगा हमी योजना (NREGS) - 2 फेब्रु. 2006
9. मुलींच्या प्राथमिक शिक्षणासाठीची राष्ट्रीय योजना (NPEGEL) - जुलै 2003
10. कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय - जुलै 2004
11. जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय शहरी पुनरूत्थान अभियान (JNNURM) - 3 डिसेंबर 2005
12. एकात्मिक गृहनिर्माण व झोपडपट्टी विकास कार्यक्रम - 3 डिसें. 2005
13. राष्ट्रीय समविकास योजना - 2003-04
14. FRBM कायदा- 2004 कार्यान्वित.

11 वी पंचवार्षिक योजना

2007 ते 2012
आर्थिक वृद्धी,
समावेशक विकास

- **अध्यक्ष :** मनमोहन सिंग, **उपाध्यक्ष :** मॉंटेकसिंह अहलुवालिया
- **प्रतिमान :** MDG, स्वामीनाथन आयोग, अब्दुल कलाम यांनी मांडलेले पुरा प्रतिमान.
- **मुख्य भर :** आर्थिक वृद्धी, समावेशक विकास, सामाजिक सेवा
- **राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर :** लक्ष्य 9%
  साध्य : 7.9%
- **सार्वजनिक खर्च :** 1. इतर - 28.87%
  2. ग्रामीण विकास - 25.01%
  3. वाहतूक व ऊर्जा - 12.84%
- **लक्ष्य व साध्य :** मुद्दे सुटसुटीत व्हावेत यासाठी 11 व्या योजनेची लक्ष्ये व साध्ये 6 गटांमध्ये विभागली आहेत-
  1. आर्थिक वाढ *2. दारिद्र्य व बेरोजगारी निर्मूलन*
  3. शिक्षण *4. आरोग्य*
  5. पायाभूत सुविधा *6. पर्यावरण व शाश्वतता*

लक्ष्य व साध्य

आर्थिक वाढ :

- या योजनेत प्रत्यक्षात 7.9% वृद्धीदर राहीला तो कृषी क्षेत्रात-3.3%, उद्योगात- 6.6% तर सेवा क्षेत्र 9.8%
- बचतीचा दर- 31.1%, गुंतवणूकीचा दर- 37.6%

दारिद्र्य व बेरोजगारी :

- या योजनेत दारिद्र्य निर्मूलनासाठी वेगवेगळ्या योजना सुरू करण्यात आल्या.
- तेंडुलकरांच्या NSSO च्या 66 व्या मोजणीच्या आधारे काढलेल्या दारिद्र्याच्या आकडेवारीनुसार 2004-05 ते 2009-10 या 5 वर्षांत दारिद्र्य 7.3% ने कमी झाले. रंगराजन समितीनुसार 2009-10 ते 2011-12 दारिद्र्य वार्षिक 4.35% ने कमी झाले.

शिक्षण :

- 2009 मध्ये शिक्षण हक्क कायदा 1 एप्रिल 2010 पासून लागू करण्यात आला.

आरोग्य

लक्ष्य :

- शिशू मृत्यूदर- 28
- माता मृत्यूदर प्रमाण- 100
- बालकांमधील कुपोषण - 1/2
- स्त्रिया व मुलींमधील रक्तक्षय- 1/2

साध्य :

	शिशू मृत्यूदर	माता मृत्यू दर	जननदर
2005	58	212	2.9
2011	44	190	2.5
2013	40	167	2.3

पायाभूत सुविधा :

लक्ष्य :

- 2009 अखेर सर्व खेड्यांना व बीपीएल लोकांना विज
- 2009- सर्व गावांना रस्ते
- 2007 - सर्व खेड्यांना टेलीफोन
- 2012- सर्व खेड्यांना ब्रॉडबँड
- 2012- ग्रामीण गरीबांना घरांसाठी जागा.

साध्य :

- खेड्यांना वीज- 92.6%
- बीपीएल लोकांना वीज- 70.6%
- प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजना- 53%
- भारत निर्माण योजना- 69%
- ग्रामीण टेलिफोन ग्राहक- 33.082
- इंदिरा आवास योजना- 89.34%

पर्यावरण व शाश्वतता :

लक्ष्य :

- वनाच्छादित प्रदेशात वाढ करणे- 5%
- जागतिक आरोग्य संघटनेचे वायुशुद्धीचे मानक- 2011-12
- नद्या स्वच्छ व धनकचरा व्यवस्थापन- 2011-12
- ऊर्जा कार्यक्षमता 20% नी वाढवणे- 2016-17

साध्य :

- वायुशुद्धीचे मानक- NAAQs
- ऊर्जाकार्यक्षमता वाढविण्यासाठी - NMEEE

12 वी पंचवार्षिक योजना

2012 ते 2017
आर्थिक वृद्धी, समावेशक विकास

अध्यक्ष : मनमोहन सिंग (मे 2014 पर्यंत) (31 डिसेंबर 2014 ला नियोजन आयोग समाप्त)
उपाध्यक्ष : मॉंटेकसिंह अहलुवालिया (शेवटचे उपाध्यक्ष)

प्रतिमान : 11 व्या पंचवार्षिक योजनेचे पुढे चालविण्यात आले.

मुख्य भर : आर्थिक वृद्धी, समावेशक विकास, सामाजिक सेवा

राष्ट्रीय उत्पन्नातील वार्षिक वृद्धी दर : लक्ष्य 8.2%
साध्य : 6.9%

सार्वजनिक खर्च :
1. इतर - 27.86%
2. ग्रामीण विकास - 18.86%
3. शिक्षण - 12.71%

लक्ष्य व साध्य : मुद्दे सुटसुटीत व्हावेत यासाठी 12 व्या योजनेची लक्ष्ये व साध्ये 7 गटांमध्ये विभागली आहेत-
1. *आर्थिक वाढ*
2. *दारिद्र्य व बेरोजगारी निर्मूलन*
3. *शिक्षण*
4. *आरोग्य*
5. *पायाभूत सुविधा*
6. *पर्यावरण व शाश्वतता*
7. *सेवापोहोच*

लक्ष्य व साध्य

आर्थिक वाढ :
- जीडीपी वृद्धीदर- 8.2%
- कृषी वृद्धीदर- 4%
- उत्पादनक्षेत्र वृद्धीदर - %
- सर्व राज्यांसाठी सरासरी जास्त वृद्धीदराचे लक्ष्य

दारिद्र्य व बेरोजगारी :
- दारिद्र्याचे प्रमाण 10% ने कमी करणे.
- गैरकृषी क्षेत्रात 50.3 दशलक्ष रोजगारनिर्मिती व कौशल्यविकास

शिक्षण :
- शाळेत जाण्याच्या सरासरी वर्षात 7 वर्षे शिक्षणाची वाढ करणे.
- उच्च शिक्षणात कौशल्यविकासासाठी 2 दशलक्ष जागा निर्माण करणे.
- शिक्षणातील लैंगिक व सामाजिक असमानता दूर करणे.

आरोग्य

लक्ष्य :
- शिशू मृत्यूदर- 25
- माता मृत्यूदर प्रमाण- 100
- बालकांमधील कुपोषण - 1/2
- वैश्विक आरोग्य सेवा

साध्य :

	शिशू मृत्यूदर	माता मृत्यू दर	जननदर
2011	44	190	2.5
2013	40	167	2.3
2016	34	130	2.3

पायाभूत सुविधा :

लक्ष्य :
- पायाभूत सुविधा खर्चाचे जीडीपीशी प्रमाण - 9%
- सिंचनक्षमता - 103 दशलक्ष हेक्टर करणे.
- सर्व खेड्यांना वीज- 2017
- सर्व गावांना रस्ते- 2017
- ग्रीण टेलीडेन्सिटी- 70%
- ग्रामीण लोकसंख्येला शुद्ध पेयजल- 50%
- सर्व राष्ट्रीय व राज्य महामार्गाचे दुपदरीकरण करणे.

साध्य :
- अन्न सुरक्षा कायदा - 2013
- स्वच्छ भारत मिशन सुरू- 2014
- सांसद आदर्श ग्राम योजना- 2014
- प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी)- 2015
- प्रधानमंत्री आवास योजना (ग्रामीण) 2016
- दीनदयाल उपाध्याय ग्रामज्योती योजना- 2015
- पहल योजना- 2015
- अमृत योजना- 2015
- स्मार्ट सिटी मिशन- 2015
- श्यामाप्रसाद मुखर्जी रूर्बन मिशन- 2016
- JAM (Jandhan-Adhar-Mobile) - 2015-16
- प्रधानमंत्री उज्ज्वला योजना (PMUY) - 2016

पर्यावरण व शाश्वतता :

लक्ष्य :
- वनाच्छादित प्रदेशात वाढ करणे- 1 मिलियन पर्यंत
- पुनर्निर्मितीक्षम ऊर्जानिर्मिती- 30000 मेगावॅट
- 2020 पर्यंत उत्सर्जनात 2005 मधील पातळीपेक्षा जीडीपीच्या 20% ते 25% घट आणणे.

साध्य :
- 500 वॅट क्षमतेचे 25 सौर पार्क स्थापन करण्यावर शिक्कामोर्तब
- पवन ऊर्जेसाठी- National Offshore Wind Energy Policy

सेवापोहोच
- 90% भारतीयांपर्यंत बँकिंगसेवा पोहोचविणे.
- आधारचा वापर करून महत्वाच्या सबसीडी व कल्याणार्थ दिल्या जाणाऱ्या आर्थिक सेवांचे थेट हस्तांतरण करणे.